

7 Сергієнко О. А. Моделювання виживаності та розповсюдження кризових ситуацій на банківському ринку України / О. А. Сергієнко, Л. Д. Філатова, Я. Ю. Солдатова // Проблеми економіки. - 2015. - № 1. - С. 372-381.

8 Голубова Г. В. Криві виживаності Каплана – Мейєра: техніка моделювання / Г. В. Голубова // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2021. – № 3–4. – С. 15–22.

9 Парфенцева Н. О. Моделювання фінансових ризиків на основі статистичних методів оцінювання / Н. О. Парфенцева, Г. В. Голубова // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр. – 2022. – №1-2. – С. 14-20.

10 ДСТУ ISO 7870-2:2016 Статистичний контроль. Карти контрольні. Частина 2. Карти Шухарта (ISO 7870-2:2013, IDT).

Ліхоносова Г.С., Перепелиця Ю.Г.

Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського «ХАІ»

ОСУЧАСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В УМОВАХ БЕЗНЕС-РЕЛОКАЦІЇ

Процес національного господарювання в сучасних умовах воєнного часу нерозривно переплітається з певними організаційними проблемами та відсутністю економічної, політичної стабільності й потенційною загрозою демографічної кризи. Підприємці намагаються утримувати та розвивати бізнес на теренах України, проте, в сьогоdnішніх умовах, далеко не всім це вдається. Унеможливлення продовжувати бізнес-діяльність в деяких регіонах нашої країни змушує велику кількість підприємців замислитися над тим, щоб перемістити свій бізнес на більш безпечні території, в тому числі закордон. Сьогодні, «релокація бізнесу» є поняттям поширеним, а його застосування – можливим варіантом збереження національного бізнесу.

Для підприємств різних видів діяльності процес релокації може відбуватися по-різному. Так, до «мобільного» бізнесу можна віднести аутсорсингові компанії, задіяні в сфері надання послуг (юридичні, бухгалтерські, ІТ-компанії, рекламні агенції та інші). Для підприємств, що виробляють продукцію, та відповідно мають певні виробничі потужності, релокація бізнесу може бути трудомістким, витратним та складним в реалізації процесом, особливо, якщо бізнес-простір такого підприємства є територією активних бойових дій. Проте, незважаючи на специфіку діяльності, кожен власник має детально ознайомитися з особливостями ведення бізнесу в інших країнах та підібрати найбільш вигідний варіант релокації.

Економіко-політична стабільність країни, її положення на світовій арені та можливість надання гарантій забезпечення безпеки для бізнесу іноземного інвестора є найпершим, на що звертають увагу бізнесмени при виборі країни для релокації. Є очевидним, що вибір власника впаде на європейські країни (особливо західноєвропейські), оскільки ці держави можуть надати те, в чому відчувають гостру потребу українські підприємці, – економіко-політичну стабільність та гарантії безпеки для бізнесу. До таких країн можна віднести зокрема Італію, Францію, Німеччину, Великобританію, США, Нідерланди, Австрію та інші. Тобто, можна сказати, що вибір країни для релокації є досить різноманітним.

Крім цього, підприємцю необхідно оцінити не менш важливий елемент забезпечення розвитку бізнесу з точки зору проведення грошових операцій, а саме доступність банківських послуг та можливість безперешкодного користування банківськими рахунками. Також, власнику бізнесу необхідно оцінити лояльність банківських установ до бенефіціарів з України, оскільки деякі банки вже не приймають на обслуговування компанії, бенефіціарами яких є громадяни України [1] у зв'язку з тим, що Україна на сьогодні є воюючою країною: (наприклад, деякі банки ОАЕ).

Після проведення аналізу банківської системи потенційних для релокації країн, підприємець має визначити найбільш вигідну країну з точки зору становлення та розвитку бізнесу. Основним критерієм такого відбору є рівень податкового навантаження, який буде діяти на території країни, обраної для релокації. Рівень податкового навантаження визначається юрисдикцією країни.

Підприємець може порівняти потенційний рівень податкового навантаження закордоном з фактичним, – який діяв на території України. Слід зазначити, що при визначенні податкового навантаження, власнику бізнесу необхідно оцінити не лише навантаження з податку на прибуток, а й зокрема з таких податків:

- *прибутковий податок* (необхідно сплачувати роботодавцю за кожного співробітника);
- *податок на репатріацію* (виникає при виплаті прибутку підприємства на користь її учасника);
- *податок на додану вартість* (ПДВ) та механізми його відшкодування;
- *місцеві податки* (податок на землю, податок на нерухомість та інші).

Зокрема, основою для розрахунку прибуткового податку є мінімальний розмір заробітної плати (далі – МЗП) зафіксований на законодавчому рівні. Так як у європейських країнах розмір МЗП є набагато вищим, ніж в Україні, витрати роботодавця також зростуть (в тому числі на податки із заробітної плати). Кожна країна Європейського союзу має власні пороги визначення МЗП (табл. 1), тому рівень податкового навантаження відіграє ключову роль в оцінці потенційних витрат бізнесу.

Таблиця 1 – Рівень МЗП та податкового навантаження деяких європейських країн та України на кінець 2022 року, євро

№	Країна	Рівень розміру МЗП	Рівень податкового навантаження
1	Франція	1603	високий
2	Польща	655	помірний
3	Німеччина	1621	високий
4	Нідерланди	1825	високий
5	Україна	170	помірний

Джерело: розроблено авторами на основі [1].

Тут варто підкреслити, що при порівнянні податкового навантаження в різних країнах світу важливо врахувати не лише його значення, а й ту частку податків, яка повертається населенню при перерозподілі доходів бюджету.

Так, наприклад, для європейських країн така частка перерозподілених доходів становить близько 75% [2], тоді як в Україні вона не перевищує 30%. Тому, при оцінці податкових ставок, для підприємця важливо врахувати частку перерозподілу податкових відрахувань, які підприємець отримуватиме як індивідуальний платник, так і роботодавець.

З точки зору оподаткування саме прибутку підприємства, всі юрисдикції, які можуть становити інтерес для власника бізнесу, можна розділити на три групи (рис. 1).

Варто відзначити, що попри привабливість європейських юрисдикцій, всі з них мають свої нюанси, а саме:

- країни групи №1 – як тільки прибуток виплачується у вигляді дивідендів на користь учасника, прибуток підлягає оподаткуванню на загальних підставах;
- країни групи №2 – прибуток регулюється завдяки витратам (чим більше витрат, тим менше податок), тобто якщо витрат підприємства буде мало, податкове навантаження може бути досить відчутним;
- країни групи №3 – гарантія повної конфіденційності податкової інформації та можливість отримати сертифікат податкового резидента ОАЕ (не потребує безперервного перебування особи протягом 183 днів в країні).

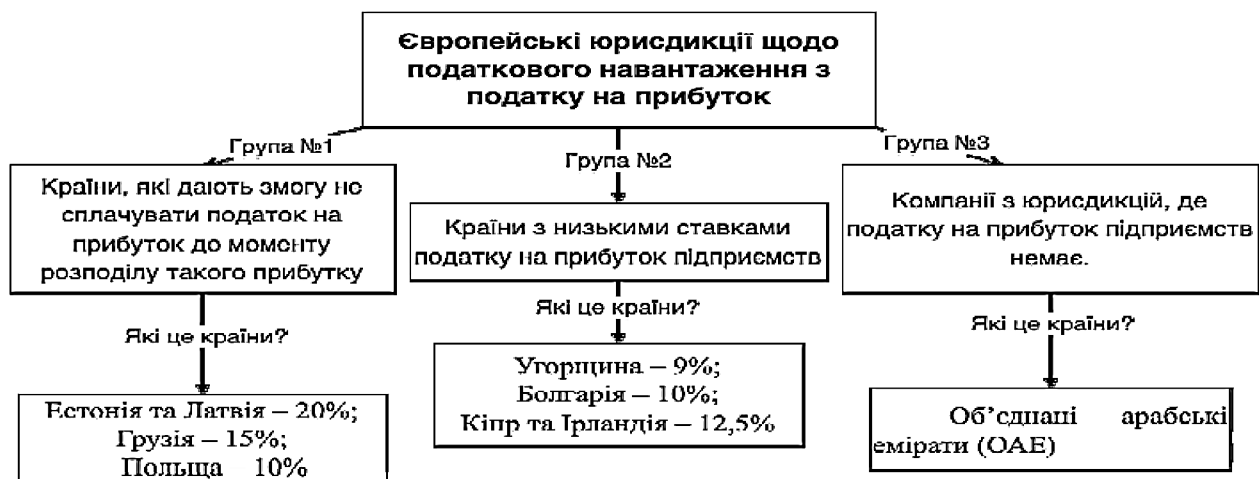

Рисунок 1 – Європейські юрисдикції щодо податкового навантаження з податку на прибуток у 2022 році

Джерело: розроблено авторами на основі [1]

У результаті можна з упевненістю стверджувати, що колишній світ, яким ми його знали, змінюється кардинально і стрімко. 2022 стає періодом початку економічного спаду [3], який викликає застосування заходів суворої економії, що в свою чергу призведе до нових проявів популізму і нових непримиренних позицій. З одного боку цікаво спостерігати за історичними змінами, що відбуваються у всіх сферах життєзабезпечення, з іншого, дуже складно бути суб'єктом, на якого «камінням несподіванки» падають відповідні наслідки. Таким чином, перш ніж ми навіть зможемо сподіватися на початок руху у бік соціально-економічного розвитку, нам необхідно здобути уроки, дати оцінку внутрішнім питанням у країні і, безумовно, дати сигнали, що обнадійливі населенню.

Тож, можна визначити, що для ідентифікації рівня податкового навантаження з податку на прибуток в умовах релокації національного бізнесу закордон найважливішим етапом є вибір юрисдикції країни, оскільки саме цей процес враховує особливі умови господарювання «релокованого» українського власника бізнесу та обумовлює потенційно можливий рівень податкового навантаження у майбутньому.

Література:

1. Релокація бізнесу під час війни в Україні. *Правова допомога*. 2022: URL: <https://pravdop.com/ua/>
2. Матвійчук Л., Олійник Л. Податкове навантаження вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану: методичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. №3. – С. 192–198.
3. Likhonosova G. Leveling financial exclusion: the metabolism of socio-economic systems Collective monograph Theoretical Foundations in Economics and Management. USA: Primedia eLaunch LLC, 2022. P. 294–303.

Калінеску Т.В.

Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського «ХАІ»

КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ: ДИСКУРС ПРО СУЧАСНІСТЬ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕНЬ

Останні проведені акредитації у закладах вищої освіти України наштовхується на некоректність стверджувань деяких експертів щодо несучасності і неактуальності проведення досліджень у напряму контролю і ревізії, про відсутність сенсу у сьогоднішнім здобувачам, особливо спеціальності «Облік і оподаткування», надавати можливість освоювати всі прийоми